

ПОВОЄННІ РЕАЛІЇ ТА НАПРЯМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Яцун Л.М., д-р екон. наук, проф.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Туризм в Україні тривалий час обмежувався звуженими формами організації за 30 років незалежності туризм в Україні почали систематизувати, переосмислювати зарубіжні публікації, формувати власні національні погляди на теорію, методологію, практику та державне управління туризмом, в університетах започаткували підготовку бакалаврів та магістрів з туризму, на ринок України почали заходити закордонні туристичні оператори, відкривались мережі туристичних агенцій, в курортних місцях готелі та домогосподарства розпочали туристичне підприємництво, українці почали подорожувати за кордон і знайомитись з інноваційними технологіями обслуговування в готелях, ресторанах, туризмі, були прийняті перші закони про туризм, з'явилися перші регіональні стратегії розвитку туризму формувалась державна та місцеві моделі управління туризмом та публічно-приватного партнерства. Але перші ростки становлення українського туризму стримували низький рівень доходів населення, слабка економіка, неефективність державного регулювання, фінансові та пандемічні кризи і остаточно підірвало російське вторгнення.

Глобальні виклики, інтеграція України до Європейського Союзу, військово-політична, соціально-економічна та гуманітарна кризи, обумовлені російським воєнним вторгненням вимагають вирішення багатьох насущних питань відродження культурно-історичної спадщини, зруйнованої інфраструктури та інноваційний сталий розвиток туризму і гостинності відповідно до цілей сталого розвитку. Це завдання спонукає владу, територіальні громади та підприємства туризму, готельно-ресторанної індустрії розробляти цільові (інколи радикальні) стратегії та упроваджувати інноваційні технології послуг, відмінними рисами яких є безпечність, корисність, зручність використання та ефективність.

За експертними висновками науковців, управлінців та підприємців сучасний стан туризму та гостинності України оцінюється як депресивний та очікує відповіді дослідників і державників на існуючі виклики та загрози, дієві стратегії розвитку зрозумілі для європейських, зарубіжних та внутрішніх туристів відповідно до цілей сталого розвитку, природно-ресурсного потенціалу та культурної спадщини

України, інноваційних технологій та ефективного управління.

Воєнні дії на території України нанесли значні руйнування та пошкодження туристичним об'єктам, музеям, пам'ятникам, заповідникам, дорогам, транспорту, готельно-ресторанній інфраструктурі. За попередніми даними на окупованих територіях було пошкоджено більше 43% готелів та закладів ресторанного господарства, туристичних об'єктів, які потребують архітектурно-технологічної експертизи та підлягають відновленню (розмінування, відбудова, ремонт) цільового сталого розвитку на інноваційній основі.

Національна економічна стратегія «Україна 2030» виділила туризм як одного з драйверів соціокультурного та економічного розвитку регіонів, зокрема завдяки формуванню туристських дестинацій, запуску пілотних проектів, розробці локальних туристичних продуктів, підвищенню рівня та якості гостинності, державно-приватному партнерству, ефективному маркетингу, управлінню та просуванню туристичних продуктів на внутрішньому і зовнішньому ринках. Першочерговими для України визначено забезпечення розвитку і промоції туристичних дестинацій і продуктів у рамках п'яти пріоритетних напрямків (MICE/Business, Гастро/Gastro, Культурно-пізнавальний/Culture, Медичний і рекреаційний туризм/Health, Сільський зелений туризм/Rustic Green) зі створенням інноваційної інфраструктури, державною фінансовою підтримкою та підготовкою кадрів. Наслідки воєнних дій актуалізують воєнний туризм, реабілітацію військових, рекреаційне відновлення здоров'я українців.

Мета спільних досліджень туризму – розроблення програми повоєнного відродження культурно-історичної спадщини, зруйнованої та пошкодженої туристської інфраструктури (прикордонних) регіонів України та формування цільових стратегій інноваційного розвитку туристських дестинацій зі збалансованим складом та структурою закладів для обслуговування різних груп внутрішніх та іноземних туристів, зокрема й соціально незахищених.

Методологія дослідження проблем туризму та гостинності має базуватись на встановленні відповідності структури туристичних потоків рівню і стану мережі закладів туристської інфраструктури, балансу попиту та пропозиції та послуги гостинності на основі дослідження рівня розвитку та спеціалізації інфраструктури туризму, готелів і ресторанів національної та зарубіжної кухні в туристських дестинаціях України, зокрема Харківщини, з урахуванням традицій та чинників впливу на послуги туризму та розробки рекомендацій щодо формування повоєнних цільових стратегій відродження, проектування та інноваційного сталого розвитку сфери туризму і гостинності.